

בימים ההם**משקי החלב בארצנו****א. אילת השחר**

הפרות במחלבה של אילת השחר נרכשו ברר בן בתרפ"א, בעזרת הלואה מהממשלה בסכום של 5000 לימ"צ. קנית הפרות סדרה ביחד עם קבוצת מחנים בדמשק, בעזרת החבר משולם גפנר ממרחביה, בשביל אילת נקנו 5 פרות, 4 מבכירות ר"עגלות בנות 1—2 שנים. ההתר אקלמות לא עלתה יפה: כעבור שבועיים מתו פרה ושתי עגלות, ובמשך כמה חודשים סבלו שתי פרות, מצבן כעת טוב. הסיבה לקשי התר אקלמותן היא, לפי דעתנו, הבאתן בזמן בלתי רצוי. הבאנו אותן אחרי חג הפסח בעת שהחום הולך ורב, ירק לא היה אצלנו אז כלל וגם התבן שלנו בכללו היה גרוע. מובן שפרות דמשק שהורגלו במזון ירוק על פי רוב, לא יכלו לעמוד בתנאים הקשים. בכדי להמנע מאסונות צריכים להביאן בחדשי טבת—שבט, שאז החום איננו גדול וגם עונת הירק מתחילה אז. מארבעת המבכירות שהובאו רק אחת הרתה, את יתרן הצרכנו להרביע באילת. במשך הזמן רכשנו עוד שתי פרות ממחוז צידון ושתיים מקבוצת באריה ושמוצאן מוילהלמה, ושלוש עשרה עגלות ילדי דות המקום.

כיום נמצאות אצלנו 21 פרות, ארבע עגלות גזעיות גדולות ושבע עגלות קטנות.

חצב השוק. עד השנה הנוכחית, כשכמות החלב היתה קטנה, היה רוב החלב נשאר במקום, מלבד חלק קטן ששימש לתוצרת, למכירה. בשנה הנוכחית, כשהחלב התרבה, התחלנו להר בילו צפתה ועד עכשיו עלה בידינו לרכוש קונים בשביל 50—60 ליטר חלב ליום ועוד סכום כנ"ל נשאר לנו עודף ומוכרחים אנו להשתמש בו לתעשייה, שהכנסתה מגיעה לכל היותר לשי ג"מ וחצי הליטר. אנו מקוים שבמשך הזמן יעלה בידינו להגדיל את מספר הקונים בצפת, בכדי שלא נצטרך להזדקק לתעשייה.

מצב הפרות הוא טוב, אע"פ שהן סבלו כל הזמן מחוסר רפת מתאימה; בקרוב יעבירו לר

פת חדשה הבנויה ומסודרת לפי דרישות ההי גיינה.

ב. מירח**ג. מירח**

המחלבה בקיפה קיימת בתנאים מיוחדים במינם: חוסר קרקע לזריעת מספוא גורם לידי זה שאנו נאלצים לרכוש את כל חומרי המזון מהחוץ ולשלם מחירים די גבוהים. התנאים האלה של חוסר קרקע מצד אחד וחוסר קביעות על המקום (כיון שהאדמות שייכות עדיין לזרים) מצד שני מעמידים את המחלבה שלנו במצב קשה מאוד.

למרות כל הקושי שבדבר השתדלנו תמיד להמציא את המזון הדרוש בשביל הפרות, כגון פול, חומצה, סובים, וע"י זה להגדיל את כמות החלב. את החלב שלנו אנו מוכרים ע"י המשכיר בחיפה במחירים שונים, בהתחשב בשוק המקומי.

מה שנוגע לסידור הרפת שלנו, בכלל, רוצה אני להראות על תוצאות הנסיון של הגדלת כמות החלב ע"י הרבעת הפרות בזמנים שהמחירים היו גבוהים: כמובן את הנסיון הזה עשינו לא בכל הפרות שברפת, כי אם בהדדגה על פרות אחדות, את תוצאות הנסיון הזה אפשר לראות מרשימות החלב לפי חדשי השנה. יש להוסיף שהצלחת המחלבה תלויה הרבה בפרט סוגל החולבים וקביעותם בעבודה.

א. ל.**ג. קרית ענבים**

המחלבה שלנו צעירה מאוד, התחלנו להתר עסק בענף זה לפני שנתיים. כשניגשנו לסדר את המשק הבינונו שיחד עם שכלול הענפים, שיכניסו כעבור שנים (גפנים, עציפרים) יש צורך לפתח גם את אותם הענפים שנותנים הכנסה מידית, וביניהם גם את המחלבה. ואמנם לא טעינו בחשבון: המחלבה היא כעת הענף העיקרי המכניס במשקנו.

במידה כזאת שיספק את כל צרכי המקום, ואנו מתחבטים עכשיו מאוד בשאלה זו. חציר יבש קנינו בשנה העברה בוללהלמה; פול, כרשינה, שעורה ותבן — מסביבות הרטוב. הביאו לנו תבן גם מסביבת קסטינה (לא מבאר טוביה). משקנו מוציא לחוץ סכום עודף על 600 ל"מ בשנה (יחד עם הספקת הפרדות) במזומנים, וכל הכסף הזה נכנס למשק הזר. אין לנו עוד פתרון לשאלה, יש דעה בקבוצה שאנו צריכים להתקשר באיזה אופן שהוא עם אחד ממשקי הפלחה הקרובים אלינו, שיוכל לספק את צרכינו במובן זה. יש גם דעה שאנו צריכים להשיג בסביבת חולדה—הרטוב—גזר (על יד הכביש יפו—ירד שלים) שטח של אדמת פלחה ומספר ידוע של חברי קבוצתנו יעבור שמה ליצור משק, שכולו יהיה מכון לצרכי השוק של קרית ענבים. ולע"ת פתרונים.

א. בן-נריה (ליכטרוב)

מכירת החלב על ידי המשביר

בשנת תרפ"ב נמכרו ע"י המשביר ביפו 176,439 ליטר חלב, והמחירים נעו בין 4—6 גרושים לליטר, המחיר הגבוה נתקבל בחודש תשרי, והנמוך ביותר בחדשים אדר—סיון. בחיפה נמכרו בס"ה 33,549 ליטר, המחיר נע בין 4—6 גרושים הליטר. המחיר הגבוה נתקבל בחדשים תשרי—טבת ואילו המחיר הנמוך בחדשים ניסן—סיון. במחצית השנה תרפ"ג נמכרו ביפו 111,000 ליטר, בחיפה 25,000 ליטר, בירושלים 10,000 ליטר. המחיר הגבוה ביותר נתקבל בירושלים בחודש חשון — 6.3 גרושים הליטר, והנמוך ביותר ביפו בחודש אדר 3.6 גרושים הליטר. בטבריה נמכרו 13,000 ליטר.

לחיפה סיפקו חלב: טירה, החוה הקליפורנית בבנימינה, מרחביה, בלפוריה, כברה ויגור. ליפו סיפקו חלב: מקה ישראל, נחלת יהודה, באר יעקב, בן שמן, עין גנים ושכונת בורוכוב. לירושלים סיפקו חלב: קרית ענבים, קלנדיה ומוצא.

לטבריה סיפקו חלב: דגניה א', דגניה ב' וכנרת.

לוקט מ"השדה"

ע"י א. שמאראגד

את הפרות הראשונות הבאנו מכפרים ע"י בים, התכוונו לשם סיפוק צרכי המקום בחלב. אחרי כן הבאנו פרות בחדות מבן שמן וחולדה. בקיץ תרפ"א בנינו רפת מאבנים והתחלנו להתעניין יותר בקניית פרות, כדי שיהיה גם חלב למכירה. בזמנים שונים קנינו פרות משרונה, מרחביה, פתח תקוה וסביבת יפו. במשך הזמן התברר לנו שבתנאים שלנו לא כדאי להחזיק ברפת פרה הנותנת פחות מ-2000 ליטר בשנה, והיינו מוכרחים למכור את היותר גרועות. ברגע זה יש לנו 26 פרות, 3 מבכירות, 3 עגלות ופר. תנאי השוק. עם התרבות כמות החלב התחלנו להביא לירושלים. בשנת תרפ"ב הגיע העודף שהוצאנו השוקה ל-41% מכל הכמות, השנה ל-75.4%. חלק מהחלב אנו מוסרים להמשביר, חלק למוסדות חינוכיים; מחיר החלב בירושלים לא רע. בחדשי המרעה, כשפרות השכנים נותנות חלב, יורד המחיר עד 12 ג"מ הרוטל (3 ליטר); בסוף הקיץ מתחיל הוא לעלות. בשנה שעברה, בכסלו, הגיע המחיר ל-20 ג"מ הרוטל. בקשר עם זה שאנו מביאים לירושלים גם ירקות, זה שנה יהיה לנו גם יכול של ענבים, חושבים אנו לרכוש אוטומוביל. הגידול הטבעי עד עכשיו לא הצליח. על פי רוב הולדות חלשים, טובלים ממחלת קיבה. מ-24 המלטות שהיו אצלנו — 12 ולדות, ז. א. החצי, מתו, ורק 4 עגלות נשארו לנו לגידול (אגב, במושבה הקרובה מוצא הגידול אינו מצליח). עדיין לא ברור לנו מה הסיבות הגורמות לזה. הולדות שמתו סבלו על פי רוב בקיבה מיום היולדם. אלה שלא סבלו עד חדר שיים — התפתחו יפה. חוץ מזה — נולד מספ. גדול של עגלים. הופעה זאת אפשר לזקוף על חשבון הפר.

שאלת הפר עומדת אצלנו בכל תקפה. בקניית הפר לא הצלחנו. הבאנו אותו בתרפ"א מבן-שמן, הוא אמנם צעיר, אך לא פעיל. בזמן האחרון כמעט שאינו עובד. תלינו תקוות בנסיעה להר לנדיה וחשבנו שמשם יביאו בשבילנו פר, אבל התקוה הזאת נכזבה לחלוטין.

ההספקה. את רוב המספוא אנו קונים; היכול של 80 דונם פלחה שאנו מעבדים השנה, הוא בבחינת "קומץ שאינו משביע את הארי". גם אם יגדל שטח הפלחה בשנים הקרובות, — הרי לא